

EEN MEDEDEELING OP ANTHROPOLOGISCH GEBIED.

Nu ongeveer drie jaren geleden vertoonde een opkoper van oudheden, te Nijmegen, aan een der commissieleden voor het te dier plaatse zich bevindend kabinet van germaansche en romeinsche oudheden, een stuk versteend hout, volgens zijn zeggen door een hem onbekend persoon gevonden bij 't fort Kraaijenhof aldaar. Oogenschijnlijk bood dat stuk versteend hout — eene verkiezeling — niets bijzonders aan, weshalve genoemd commissielid het aanbod om dat stuk voor het museum te koopen van de hand wees. Trouwens versteend hout wordt op de diluviale velden van Nijmegen veel gevonden, — schrijver dezes had daartoe meer dan eens gelegenheid — zoodat ook uit dit oogpunt de aangeboden verkiezeling niets belangrijks bevatte.

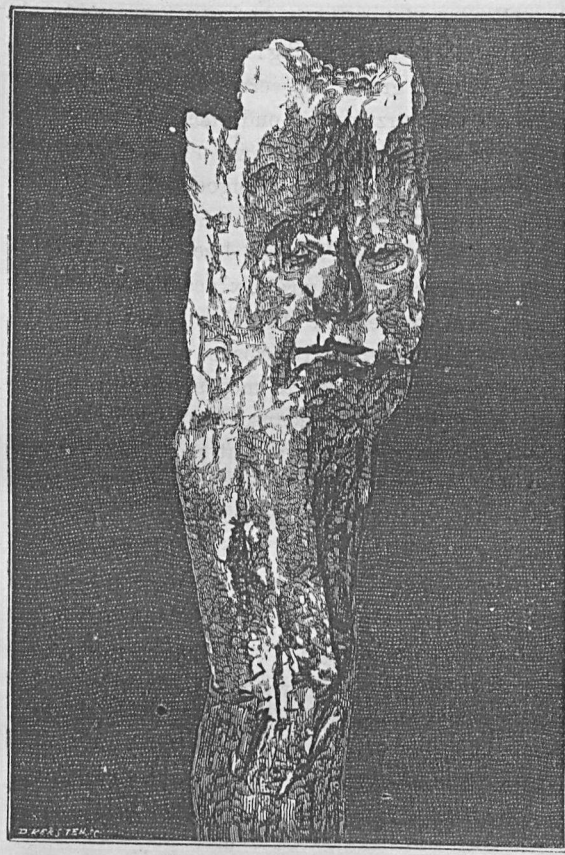
Bedoelde opkoper verkocht een jaar daarna bovengenoemd voorwerp voor den prijs van 1 thaler (f 1.80) aan iemand te Bonn, die het, naar ik meen, thans nog in zijn bezit heeft. Toevallig kwam het onder oog en van den vermaarden palaeontoloog-archaeoloog professor SCHAAFHAUSEN, en deze vond gemeld stuk hout zoo belangrijk, dat hij onmiddellijk naar Nijmegen reisde en meer dan een halven dag met gemeld commissielid in de omstreken van Nijmegen, voornamelijk van het fort Kraaijenhof ronddoelde, ten einde nauwkeurige informaties omtrent de vindplaats in te winnen.¹

En waarin bestaat nu de belangrijkheid van dat eenvoudige, versteende brok hout? Nevensgaande photographische afbeelding laat duidelijk zien, dat een menschelijk aangezicht, en wel van den mongoolschen typus, in dat voorwerp werd gesneden. Vreemd genoeg is dat beeld, zoo duidelijk in de photographie, minder goed waar te nemen aan 't origineel, en hieruit laat zich dan ook gemakkelijk afleiden, hoe eerst het scherpziend en geoefend oog van Prof. SCHAAFHAUSEN die beeldtenis ontdekte.

De lezer zal nu gemakkelijk begrijpen, waarom dat menschelijk aan-

¹ Prof. SCHAAFHAUSEN heeft onlangs ook nog op het congres te Jena deze vondst uitvoerig besproken.

gezicht zulk een gewicht aan genoemd voorwerp bijzet. Immers, indien die beeldteus werd *gesneden* in 't weeke, nog niet verkiezelde

hout, dan zou hieruit volgen, dat het menschelijk geslacht reeds aanwezig was vóór die lange reeks van jaren, die er ongetwijfeld verlopen moesten, alvorens het hout geheel in verkiezeling was overgegaan. Maar er blijft nog een tweede mogelijkheid over, t. w. dat de figuur *na* de versteening, dus in het reeds verkiezelde stuk hout, werd ingesneden, en in dit geval zou, gelijk van zelfspreekt, het karakter der waardij geheel verande-

ren, van het geologisch naar het archaeologisch gebied worden overgebracht, ja hoogstwaarschijnlijk zou daardoor dit voorwerp schier alle waarde verliezen. Niet gemakkelijk evenwel is hier de juiste verklaring te geven.

Volgens 't oordeel van bekwame houtsnijders, wier gevoelen door prof. SCHAAFHAUSEN werd ingeroepen, heeft de beeldtenis allen schijn, van in het *weeke, niet-verkiezelde* hout te zijn aangebracht. Met groote kunstvaardigheid zou evenwel de figuur ook in het *reeds versteende* hout *kunnen* zijn gegraveerd. Heeft men hier dan wellicht te doen met eenē dier mystificaties, waarmede in den laatsten tijd òf winstbejag, òf een niet te verschoonen gril de wetenschap trachtte te misleiden?

Naar gezegd wordt, is dit stuk hout ter diepte slechts van 6 voet opgegraven, en wel *in de nabijheid* van het fort Kraaijenhof, — maar *waar*, zulks weet de opkooper niet meer aan te geven, evenmin als de persoon van wien hij 't in der tijd ontving!!

Prof. SCHAAFHAUSEN uit op dien grond het vermoeden, dat dit stuk hout afkomstig zou zijn uit een verzameling oudheden, misschien van japanschen oorsprong. De Japanners toch zijn gewoon hunne huisgoden van hout te snijden; bovendien is de type mongoolsch. Hij noodigt deswege belangstellenden uit in oude plaatwerken, reisbeschrijvingen enz. dergelijke afbeeldingen na te gaan en met deze photographie te vergelijken. Dien wensch des heeren SCHAAFHAUSEN neem ik de vrijheid ter kennis mijner landgenooten te brengen. Misschien levert Nederland te dien oprichte meerdere en meer vertrouwbare bronnen op dan Duitschland. Ik meen hier evenwel aan toe te mogen voegen: daarbij verzuime men evenmin keltische en germaansche afgodsbeelden ter vergelijking in te roepen. Het spreekt van zelf dat men bij deze vergelijking niet enkel het oog hebbe te vestigen op *overeenkomsten*, maar tevens ook op *verschillen*. Een bewijs, wat men in de wiskunde zou noemen, een bewijs uit het ongerijmde, een bewijs bijv. van de onmogelijkheid, dat genoemd voerwerp van romeinschen of japanschen oorsprong zou zijn — op grond van bepaalde, niet te vereffenen verschillen, — zulk een bewijs zou natuurlijk tot eene andere waarschijnlijkheid voeren en ons alzoo nader tot de waarheid of tot haar zelf leiden. Voor 't oogenblik verkeert men alzoo ten aanzien van dit voerwerp nog geheel in 't onzekere. Wenschelijk is het dat eerlang dit raadsel worde onteijferd.

R. E. DE HAAN.